

PATRIMONI, SUCCESIONS I GRANS FORTUNES
Germà Bel
(Publicat a *La Vanguardia*, 27 de Setembre de 2011)

S'ha reinstaurat l'Impost de Patrimoni, amb característiques diferents a les que va tenir fins a 2008: és transitori, per al 2011 i 2012, i amb un mínim exempt molt més gran, fins a 300.000 euros en habitatge habitual i 700.000 en altres actius. Com és ben sabut, els més 'rics' no estaran subjectes a l'impost, donada la seva transmutació en persona jurídica (també en IRPF). De fet, aquest va ser el principal motiu adduït per a la seva supressió el 2008. Encara que, d'altra banda, és excessiu sostenir que és un impost sobre la classe mitjana. Es preveu que els espanyols subjectes a l'impost siguin uns 160.000, i molt mal estaríem si la classe mitjana no arribés a ser ni l'1% de les famílies. ¿Imaginen la polarització -i per tant inestabilitat- social que tindríem? Sigui el que sigui la classe mitjana, és molt més gran que els afectats per l'impost, que segurament són el seu segment superior.

Crida l'atenció que l'impost s'hagi aprovat sense vots en contra al Congrés. Encara que, ben mirat, això pot respondre al suport majoritari que reflecteixen les enquestes, i la imminència de les eleccions. En aquest sentit, i ja que també sembla que l'opinió majoritària respecte a l'impost de successions és negativa, tot indica que hi ha un percentatge no irrellevant d'espanyols favorables a l'impost de patrimoni però contraris al de successions. Aquesta combinació és molt més interessant que la dels favorables o contraris a ambdós impostos, ja que reflecteix que es recolza gravar la riquesa obtinguda a partir del propi treball o d'inversions, alhora que s'està en contra de gravar la riquesa rebuda sense esforç ni risc propi, sinó dels que la van llegar. Al meu parer, és una posició contrària a la del foment dels valors d'esforç i el mèrit, encara que ben be tothom diria retòricament donar suport a l'esforç i el mèrit si fos enquestat. Paradoxes. Preguntem-nos per un moment per què som l'únic país occidental que restaura l'impost de patrimoni, estant també en el molt reduït club dels que s'han extingit en la pràctica l'impost de successions. Potser el nostre sistema de valors és diferent?

El 2011 i 2012 el segment superior de la classe mitjana farà una aportació addicional a la reducció del dèficit. Procedeix millorar la percepció d'equilibri en els sacrificis obligats per la crisi. I quan passin les eleccions, potser podríem plantejar-nos si no seria més equitativa i consistent amb la cultura de l'esforç i mèrit la recuperació general d'un impost de successions que, amb mínims exempts com els aprovats per al patrimoni, afectaria a un nombre molt limitat de persones i corregiria les principals disfuncions de l'anterior regulació. Ah! Tampoc estaria de més introduir un impost sobre les grans fortunes (alguns exemples hi ha al món), que compensés la seva proverbial habilitat per escapar d'alguns impostos de tipus més general.